

ramo ugotoviti, da je tlel proti sedanjemu delu in vodstvu JUU v prav znatni meri učiteljstva hud odpor, ki se pa iz raznih vzrokov doslej ni mogel primerno uveljaviti. Tudi velik del slovenskega učiteljstva, in to najbolj del, je dosedanje delo JUU, kakor se je izražalo v Sloveniji v praksi, bolj ali manj odločno odklanjal. Po zadnjem zborovanju JUU v Novem Sadu pa to nezadovoljstvo še hitreje in glasneje narašča, zlasti ker se nezadovoljniji tudi nimajo več bati preganjanja od strani oblasti, kakor se je to godilo v prejšnjih letih. V par okrajnih učiteljskih društvih je pri sedanjih rednih občinah zborih že zmagala opozicija, ki je začela sedaj izdajati tudi svoje glasilo »Učiteljski glasnik«. List kaže odlično borbenost in prinaša prav zanimive podatke iz delovanja dosedanjega vodstva JUU. — Smola je samo ta, da so pri tej opoziciji glavni in odločilni »maherji« oni, ki so z vsakim režimom ter so nagajali s službenimi mesti od vsakega režima, če so v »opoziciji v JUU« ali če ga vodijo. Smola je tudi v tem, da je te »opozicionalce« učiteljstvo vedno odklanjalo ter so le na drugi strani upoštevanji — kolikor koristijo proti učiteljstvu.

— Na katero opozicijo v JUU se sklicuje »Slovenec«? »Slovenec« se je zelo razveselil »opozicije« JUU v Beogradu. Pozabil pa je, da tvorijo to »opozicijo v Beogradu« oni privrženci, ki so v Ljubljani ob priliki glavne skupščine poizkušali ustanoviti učiteljske politične klube JNS po vsej državi in centralni tak klub. Proti takim klubom so nastopili pristaši sedanje uprave JUU. Kaj bi delali danes ti klubi, ko bi jih »Slovenec« opozicija zapustila, ker poizkuša sedaj ustanovljati druge klube, a ne za vzdrževanje svoje oblasti v JUU — temveč za razbijanje JUU, ker mu niso oni na čelu. Interesantno bi bilo dobiti knjigo članov-člankov kluba JNS iz Beograda, ki so jo izročili lepo vezano tedaj generalnemu sekretarijatu JNS, in pogledati njihovo »zvestobo« in pripadnost danes.

— Ironija. »Slovenec« od 3. X. t. l. piše o opoziciji v JUU sledeče: »Po skupščini JUU v Novem Sadu nezadovoljstvo še hitreje in glasneje narašča, zlasti ker se nezadovoljniji nimajo več bati preganjanja od strani oblasti, kakor se je to godilo v prejšnjih letih.« — Ali ni to ironija? Srbski in hrvaški tovariši nagrašajo prav v obrambi stanovskih pravic in članstva veliko razliko med prejšnjo in sedanjo upravo JUU. V Sloveniji je pa posebno vidno, kateri del učiteljstva je vedno ščitil učiteljstvo in njega pravice in pred katerim delom učiteljstva se je bati preganjanja. Ako bi sedanja uprava pomagala preganjanju učiteljstva — bi ne imela nikakršnih neprilic, temveč bi se ji godilo dobro, kakor se godi »opoziciji JUU«, ki je bila plačana v Beogradu za dobri službenimi mesti.

— Zmaga opozicije JUU. »Slovenec« piše 3. t. m.: »V par okrajnih učiteljskih društvih je pri sedanjih rednih občinah zborih že zmagala opozicija.« — Do objave novice v »Slovenec« so izvršene volitve v sreskih društvih Ptuj, Golubac in Trstenik in to povsod za zmago strogo stanovske učiteljske linije JUU, proti zanašanju partizanstva v JUU, za kar se bori tudi sedanja uprava JUU. Zmag opozicije JUU na terenu ni in nam ni znano, odkod jih je vzel »Slovenec«. Sedanja uprava JUU si niti ne želi nemega odobravanja vsega. Naj povedo člani tudi, če jim kaj ni všeč in naj bodo, če se jim zdi potrebno, gotova društva v »opoziciji«, če jim to dopade. Glavna skupščina bo presodila, čigavo delo je bilo pravilno. Sedanja uprava JUU je že ponovno pokazala, da se v nobenem primeru noče držati s silo, kakor so se prejšnje.

— Jedro opozicije JUU. Samo to, da je v jedru »opozicije JUU« gospod Damijan Rašič, je za učiteljstvo dovolj, da se opredeli za opozicijo ali proti njej.

ubranil? Policaj je star in roke se mu tresejo, kadar ustavi kako jajčarico, še pokrižati se ne bi utegnil, če bi se kaj zgodilo. Tudi drugi moške so bili razsrejeni, da se je moralo prav v njihovi vasi naselit tako zlo, stiskali so pesti in pritajeno grozili. Dolgo so se prepirali, a se niso mogli potolažiti. Nazadnje jih je rešil iz stiske vaški padar.

»Hej, možje,« je rekel, »možje, nismo še vsega premislili. Treba se bo odločiti. Po mojih izkušnjah se vsa hudobija nahaja v hrbtenici. Ali ga vidite, nerodneža, kako pokoncu stopa in kako trd je njegov korak? Kaj ga povzdiguje, kdo ga drži pokoncu? Hrbtenica, sama hrbtenica, le meni verjemite! Tukaj je naša rešitev!«

Možje so zazijali v padarja, očetu županu so se zasvetile oči in takoj je obljubil rešeniku kevaso klobaso. Padar se je zadovoljno nasmejal, skrivnostno pomigal s prstom in povabil ljudi še bliže. Stisnili so se v gručo in šepetaje jim je razložil, kako bodo kaznovali otroka velikana, ker je zrastlel nad sede ...

Ponoči, ko je spal, so planili nadenj kot na turškega hajduka, zvezali so ga in padar je opravil svoje delo z ostrim nožem, s šilom in strupom. Po tistem dnevu velikani ni mogel več hoditi, vlačil se je na pol mrtev pri tleh, molčal je, ko so ga zasmechovali, vse veselje mu je umrlo in ves odpor. Padar je dobil krvavo klobaso, oče župan si je pa kupil od veselja novo pipo.

Molče smo poslušali, ko nam je stari berač pripovedoval to zgodbo, opomnil nas je za božji dar in šele tedaj smo se zganili.

In še ko smo bili sredi ceste, smo se domislili:

»Kdo bi naj verjel Taka zgodba!
Nehote nas je zabolelo v hrbtih...
(Dalje prih.)

— Zmaga stanovske linije JUU v Ptuj. Pri zadnjem zborovanju ptujskega učiteljskega društva je članstvo zopet enodušno izvolilo za predsednika Dušana Šestana, v odbor pa Josipa Juraničiča ter je s tem pokazalo, da zna ceniti žrtve za stanovsko svobodo in pravice. Društvo je sklenilo, da v smislu pravil oštuje svoj podporni fond. Zborovalci so odobrili stališče glavne skupščine v Novem Sadu, o kateri je bilo rečeno, »da je bila kot še nikdar dosedaj impozantna in elitna, izraz prave naše stanovske zavesti in manifestacija dela za narod; zborovalo se je z neomejeno svobodo, o čemur so ravno nekateri časopisi napačno poročali.« Teško je bilo zborovalcem za tovarišema Šestanom in Juraničičem, ki odhajata. Toda ravno iz tega se je tokrat vzbudila stanovska zavest celo v tistih, v katerih je do sedaj dremala. To se je čutilo na tem prvem letošnjem zborovanju in še nekaj: učiteljstvo dobiva trde hrbtenice.

»Videti krivice pa molčati ob njih znači toliko, kakor jih sam delati.«
Jean Jaques Rousseau

— Učitelji v moravski banovini so odločno za stanovsko neustrankarsko linijo JUU. Poleg sreskega društva JUU v Ptuj so izvršene dosedaj edino še volitve novih upravnih odborov v sreskih društvih Golubac in Trstenik. V obeh društvih je zmagala stanovska učiteljska linija in strogo stanovska lista. V Trsteniku soglasno, a v Golubcu z glasovanjem. Obe društvi sta enodušno odobrili stališče glavne skupščine v Novem Sadu in so nasprotni temu, da bi se organizacija zopet vpregala v strankarske namene in cilje.

— Pojasnilo in popravek. Z ozirom na notice v »Učiteljskem tovarišu« od 24. sept. in 1. okt. t. l. glede sklepa, naj se konkretni primeri prestopka rešujejo pred stanovskim častnim razsodiščem in tovariši, ki so se na decembrskem zborovanju »Slomškove družbe« pregrešili napram JUU se naj pozovejo pred razsodišče, ugotovljamo na prošnjo tov. Frana Kokalja, da je on ta predlog iznesel pred skupščinski plenem le kot poročevalec zapisnikar in polnopravni član stanovsko političnega odseka, v katerem je bil ta predlog soglasno sprejet. Pripominjamo, da je bil predlog tudi v plenumu skupščine soglasno sprejet.

— »Učiteljski glasnik« — list opozicije JUU. »Slovenec« prinaša od 3. t. m.: »Opozicija je začela sedaj izdajati tudi svoje glasilo »Učiteljski glasnik«. List kaže odlično borbenost in prinaša prav zanimive podatke iz delovanja vodstva JUU.« — Ista opozicija iz Beograda je že ob nastopu sedanje uprave JUU izdajala svoj list »Učiteljska misao«. Pa je učiteljstvo videlo njega »učiteljsko nesmisao« in list je moral po štirih številkah z veliko naduho in moralnim prezirom učiteljstva prenehati. Že pred glavno skupščino v Novem Sadu so zopet napovedovali nov list, a mesto njega so izdali pamfletsko brošuro v 10.000 izvodih, ki so jo na skupščini vsiljevali delegatom, ki pa so ostro obsodili intrige v njej in po skupščini šli s prezirom preko nje. In kakšna je bila »borbenost« in »zanimivi podatki« te opozicije v dosedanjih listih: Čisto navadno osebno napadanje, intrige in izmišljotine, demagogija in — javno denunciantstvo. To so bila sredstva te »opozicije«, to jo je upropastilo in to jo bo upropastilo v bodoče, ker je taka!

— Slabi preroki. »Slovenec« od 3. okt. t. l. napoveduje opozicijo v JUU. Pred glavno skupščino JUU v Novem Sadu sta »Slovenec« in »Slovenski dom« napovedovala v duetu padec uprave JUU. Prijatelji nestrankarske, strogo stanovske učiteljske linije JUU so trepetali in res mislili, da bo organizacija zopet padla v roke ljudem, ki so vedno pripravljali vsakokratnim vladajočim strankam in režimom ter za osebne in strankarske koristi izdajo stanovske in šolske interese. A želje teh prerokov, »prijateljev šole in učiteljstva«, so se razbile ob učiteljski stanovski zavesti in njihovih kremenitih značajih ter je pri volitvah ostalo na strani sedanje uprave 320 glasov, napovedovalci opozicije in konca sedanje uprave JUU in stanovske učiteljske linije so pa vključno hidravličnemu pritisku z vsemi sredstvi dobili — 26 glasov, t. j. 4 manj, kakor jim je podpisalo listo!

— Za hrbtom. »Slovenec« piše 3. t. m.: »Tudi velik del slovenskega učiteljstva, in to najbolj del, je dosedanje delo JUU, kakor se je izražalo v Sloveniji v praksi, bolj ali manj odločno odklanjal.« — Vprašamo samokje je »Slovenec« dobil te podatke, ko učiteljstvo vendar ve, da ni bilo takih ugovorov na nobenem zborovanju, da pa je banovinska skupščina sekcije JUU v Ljubljani odobrila delo sekcije in je stanovsko politični odsek predlagal, naj se pozovejo na odgovor vsi oni, ki so se pregrešili proti JUU. To je odobrila skupščina enodušno, brez enega glasu proti. Kje je torej oni »najboljši del«. Kvečjemu — za hrbtom, kar pa se ne imenuje »odločno odklanjanje«, temveč pravi narod temu — obrekovanje in intrige.

— Iz splošno političnega vidika bi le to pripomnili, da bi tudi nam bilo ljubše, da imamo opravka v javnem življenju z načelnim nasprotnikom, o katerem vemo, kaj hoče, kakor pa s kameleoni in pikapoloncami, ki vsak čas kažejo druge barve in nikoli ne veš, kam jih bo prihodnji trenutek pognalo.

Slovenec z dne 4. oktobra 1936.

»Čast učiteljeva zahteva, da bodi danes bel in jutri črn, kakor ukazuje gospodar. Nadalje še zahteva, da imej glavo na voljnem konopcu, zato, da se lahko s pridom priklanja na vse štiri strani in tudi zahteva, da bodi koleno ne od kosti, temveč od testa,

zato, da kletke sredi ceste v blato, če je prilika in ukaz. In naposled še zahteva, da imej učitelj zaklenjena usta, ključ do ključavnice pa obešen na šolske duri!«

Ivan Cankar, Zbrani spisi, 14. zvezek, str. 257.

— Samozobrazovanje vodi k zaželenemu cilju in trajnemu uspehu. Najbolj pa samega sebe izobraziš z lepimi knjigami. Zal, da so tako drage. Toda Vodnikova družba da za 20 Din štiri knjige, ki vsaka zase pomeni dogodek na našem književnem trgu.

— Vsem rojakom svobodne Jugoslavije in Neodrešene domovine! Dne 24. novembra 1936. poteče 30 let, kar je izdihnil največji sin Neodrešene domovine pesnik-prerok Simon Gregorčič. »Sočani« mu postavijo skromen spomenik v prestolnici Slovenije v beli Ljubljani še letos, da počastijo 30 letnico njegove smrti in prosijo za prispevek vsakogar, ki je radi njegovih divnih pesmi vzljubil svojo veliko domovino in ki želi, da bi postale resnična proroške pesnikove besede, s katerimi je tolažil svoj revni teptani rod: »Tvoj je vstajenja dan!« — Vse priprave za odkritje spomenika so dovršene. Pesnikov kip je ustvaril naš nadarjeni kipar Kalin Zdenko in čakamo le še, da se nam določi prostor za spomenik. Vse prispevke prosimo na naslov: Društvo Soča-Matica Ljubljana, Kralja Petra I. O. trg št. 8, potom pošt. hran. čeka računa št. 12.727 in naše uredništvo. Kip je v lilo iz bron domače podjetje livarna Mostar na Galjevič.

— Povest »Zarečani« Ivana Albrehta, ki bo koncem oktobra izšla v Vodnikovi družbi, se godi v polpretekli dobi na našem Krasu,

Tri stvari...

Najpoprej jo je dolgo sam preizkušal, župnik Kneipp, preden je dal sladni kavi, pripravljeno po njegovih navodilih, tudi svoje ime, svojo sliko in svoj podpis. To troje pa je še tudi dandanes na vsakem pristnem zavitku

Kneippove sladne kave

kjer se v borbi za zemljo in ljubezen krešejo značaj. Knjiga je pisana izredno živo in je nedvomno najboljšo pisateljevo delo. Ljubitelji lepe knjige včlanite se v naši ljudski knjižni družbi!

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— Štiri učiteljske moči so premeščene iz Gornje Radone, nadomestne moči razen ene doslej še niso imenovane. (Mariborski večernik 29. IX.)

— Šola v Vrhpolju pri St. Jerneju je stala okoli sto tisoč dinarjev in vendar ne prestopi njenega praga noben učitelj in noben otrok. Sezidano zidovje so pustili razpasti, da se kmalu ne bo poznalo več, kje bi morala stati šola. Denar smo zavrgli. — Zato pa morajo otroci v šoli sedeti brez zvezkov, ki bi jih morala po sklepu občinskega odbora kupovati občina. (»Slovenska zemlja« 10. IX.)

— Učne knjige in monopol. Zadnji čas je, da napravijo naši učitelji, banovina in slovenska zastopnika v vladi konec monopola za učne knjige, ki nam ne ustrezajo niti jezikovno niti stvarno, ampak samo zanašajo zmedo, ker ne kažejo mladini prave luči. (Iz uvodnika v Slovenski zemlji« od 27. VIII.)

— Ministrski predsednik in sokolstvo. Na pokrajinskem izletu v Subotici je dr. M. Stojadinović rekel: Gospoda in dragi bratje Sokoli! Pravim »dragi bratje Sokoli«, ker mislim, da imam pravico do te besede, saj sem tudi jaz bil v mladosti Sokol. Kdor je bil kdaj Sokol, ta tudi ostane. Sokoli Jugoslavije vršijo sijajno službo, ki vodi k vzvišenemu cilju. Bratje Sokoli, nadaljujte svojo nacionalno in

patriotsko delo. Kot predsednik vlade vam svečano tukaj povem, da bodo vsa vaša prizadevanja naša polno podpora in pomoč kraljevske vlade. (Po »Slovenski zemlji«.)

— Meščanska šola v Zalcu. S prizidkom k dosedanjemu šolskemu poslopju in z nadzidkom še enega nadstropja je nastala v Zalcu impozantna in moderna šolska palača, ki bo zadostovala vsem potrebam osnovne in meščanske šole. (»Nova doba« 2. X.)

— Opuščen je iz državne službe učitelj Rössner. Bil je mlad, idealen učitelj, ki je dve leti vzorno deloval na narodni šoli v St. Juriju ob Taboru ter se je izvenšolsko požrtvovalno in z ljubeznijo posvečal nacionalnemu in prosvetnemu delu v mladinskih organizacijah. Tudi sokolska družina izgubi z njim vnetega delavca. (»Nova doba« 2. X.)

— Pouk italijanščine v Abesiniji. Med arabskim prebivalstvom Abesinije so Italijani že začeli s sistematičnim poukom italijanščine. Učitelji ne bodo učili italijanščine samo mladine, temveč tudi odrasle. — Pripravljajo se pouk tudi za ostalo prebivalstvo. Dvojezične italijansko tigriske učne knjige so pravkar dotiskane. (»Istra« 2. X.)

— Meščanska šola v Tržiču je zaprta. Otroke bodo cepili proti davici in škrlatinki. (»Gorenjce« 3. X.)

Najbolj se boste očuvali
prehlada

če si
nabavite

TIVAR
NEMOČLJIVI
HUBERTUS

Rp. Tivar Hubertus Dim 320.- Stric Tivar

TIVAR OBLEKE